

Nederlandse schapenrassen ontstaan in de 20e eeuw

In de jaren zeventig van de vorige eeuw zijn in Nederland drie nieuwe schapenrassen gefokt met als doel de schapenhouderij rendabeler te maken. Dat waren de Flevolander, de Noordhollander en de Swifter. De eerste twee rassen zijn inmiddels zeldzaam geworden.

Jan Smit, dierenbeeldbank

Noordhollander

De Swifter, ontstaan uit een kruising tussen het Vlaams melkschaap en de Texelaar, is het enige ras van de drie schapenrassen Swifter, Noordhollander en Flevolander dat een relatief grote populatie heeft. In 2016 waren er van de Swifter nog 5.581 oaien (bron: <http://efabis.cgn.wur.nl>). Omdat de andere twee rassen zeldzaam zijn, hebben ze de aandacht van de SZH.

Flevolander: ruim en vitaal

De Flevolander is een vruchtbaar schaap dat zonder gebruik van hormonen drie-maal in de twee jaar aflamt. Dit ras wordt

gebruikt als een zogenoemd 'slachtlammoederdier'. Dit betekent dat Flevolanders worden gepaard met rammen van een vleesras, zoals de Texelaar. In 2016 waren er nog 650 oaien en dus is het ras bedreigd. De Flevolander is een ruim en vitaal schaap en heeft voldoende sterke poten. Kenmerkend is het plukje wol boven op de kop. Het schaap heeft een bronstseizoen van augustus tot juni en lamt elke acht maanden af. Bij de eerste worp brengt een ooi gemiddeld twee lammeren voort en bij oudere oaien zijn dit gemiddeld drie lammeren per worp. De melkproductie van de oaien is

voldoende voor drie lammeren. Omdat de oaien gemiddeld achtenhalf jaar worden, produceren ze tijdens hun leven gemiddeld vijftientwintig of meer lammeren. Geboorteproblemen komen nauwelijks voor.

De lammeren van de Flevolander hebben een goede slachtkwaliteit en kruisingsproducten met een Texelaar als vader hebben zelfs een uitstekende. Ten slotte is de Flevolander niet gevoelig voor kopervergiftiging.

Kruising met Fins landschaap

In de jaren zeventig van de vorige eeuw heeft het Instituut voor Veeteeltkundig

Onderzoek (IVO) een kruisingsonderzoek gestart met schapenrassen met als doel een slachtlammoederdier te maken dat vruchtbaar was en driemaal in de twee jaar aflamt. Voor dit kruisingsonderzoek werd uit Finland het Fins landschaap geïmporteerd om als moederdier te fungeren in de kruising. Dit was een vruchtbaar schaap, waarbij vijfelingen geen uitzonderingen waren. Toen dit schaap in Nederland werd gefokt, bleek dat het in Nederland een veel langer bronstseizoen (van september tot juni) had dan in Finland, wat gunstig was voor de kruising. Als vaderdier werd de Île de France geïmporteerd. Dit ras, een Merinovariëteit, lamt veelal af in het najaar.

Stamboek en rammencirkel

Een nadeel van een kruising is dat beide rassen ook zuiver gefokt moeten worden om steeds de Flevolander te kunnen maken. Men heeft toen de Flevolandse onderling

gekruist en door de selectie is een nieuw ras ontstaan. Het IVO heeft in het begin van de jaren tachtig de Flevolander uitgezet bij een aantal praktijkbedrijven. In 1985 is het stamboek opgericht, het Nederlands Flevolander Schapenstamboek (NFS) (www.flevolanderschaap.nl)

De Flevolander is een prima schaap om bedrijfsmatig mee te boeren. Wel is het noodzakelijk om stalruimte voorhanden te hebben, omdat een deel van de lammeren binnen moet worden afgemest. Om inteelt te kunnen beheersen is er een rammencirkel opgezet bestaande uit zes bedrijven en er zijn rammenlijnen.

Noordhollander goed ontwikkeld

Ook de Noordhollander is inmiddels een bedreigd ras. In 2016 waren er nog 1.700 ooiën (bron: <http://efabis.cgn.wur.nl>).

De Noordhollanders zijn ruime, goed ontwikkelde schapen met het exterieur van

een productieschaap. Het schaap heeft sterke poten en een goed ontwikkelde uier. Aan het grasland worden geen hoge eisen gesteld.

De gemiddelde levensduur is acht jaar. Schapen met maximaal 75 procent Texelaarbloed worden nog Noordhollander genoemd.

Het zijn slachtlammoederdieren met een zeer goede vruchtbaarheid en een lange bronstperiode. Geboorteproblemen komen niet veel voor. Drie- en vierlingen zijn geen uitzondering. Jaarlingen brengen gemiddeld twee lammeren voort. De melkproductie is goed, zodat ze een drieling makkelijk kunnen grootbrengen.

Finse rammen en Texelse ooiën

In 1975 werd door fokkers uit Noord-Holland van het IVO uit Zeist een aantal rammen gekocht van het Finse landschaap. Het IVO had deze Finse rammen gebruikt voor de ontwikkeling van de Flevolander (zie Flevolander).

De Noord-Hollandse fokkers paarden de Finse rammen met hun Texelse ooiën met het doel om een vruchtbaar schaap te fokken dat ook gemakkelijker aflamde dan de Texelaar. De dieren uit de kruising Fin x Texelaar werden ook onderling gekruist; dat leverde na een aantal generaties de Noordhollander op. In 1982 is het Schapenstamboek De Noordhollander opgericht (www.noordhollanderschapen.nl).

De Noordhollander is zeer geschikt om goede slachtlammeren mee te fokken, vooral wanneer ze worden gepaard met een bevelesde ram zoals de Texelaar. ●

Literatuur: Het schaap in Nederland, E. A. de Poel, A. H. Visscher en J. K. Oldenbroek

Flevolander

